

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 9Ps/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5621203891
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomíra Mlynarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2022:5621203891.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou Mgr. Slavomírou Mlynarčíkovou v konaní obmedzenie spôsobilosti na právne úkony O. C., nar. XX. X. XXXX, prihlásený k trvalému pobytu C. XXX - V. L., okres Liptovský Mikuláš, zastúpený procesným opatrovníkom Obec Kvačany, so sídlom Kvačany 100, IČO: 00 315 346, navrhovateľky M. C., nar. XX. XX. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu C. XXX - V. L., okres Liptovský Mikuláš, za účasti Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, so sídlom Tomášikova 5, Liptovský Mikuláš, takto

rozhodol:

I. Súd obmedzuje O. C., nar. XX. X. XXXX v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilý nakladať so sumou peňažných prostriedkov prevyšujúcich 10 EUR mesačne; nie je spôsobilý nakladať s vecami a právami, preberať záväzky, ktorých hodnota prevyšuje 10 EUR; nie je spôsobilý uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ku ktorým je zo zákona alebo dohody potrebná písomná forma.

II. Súd ustanovuje O. C., nar. XX. X. XXXX opatrovníčku M. C., nar. XX. XX. XXXX na zastupovanie O. C., nar. XX. X. XXXX pri právnych úkonoch, v ktorých je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony rozhodnutím súdu (výrok I. rozsudku).

III. Ak nejde o bežnú vec musí byť právny úkon O. C., nar. XX. X. XXXX schválený súdom.

IV. Opatrovníčka je povinná dvakrát ročne podať súdu správu o hospodárení s prostriedkami a majetkom O. C., nar. XX. X. XXXX, vždy podľa stavu k 31. 12. a 30. 6., najneskôr do 25. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca (t. j. 25. 1. a 25. 7).

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VI. Trovy dôkazov platí štát.

odôvodnenie:

1. Návrhom podaným na Okresom súde Liptovský Mikuláš 5. 11. 2021 navrhovateľka žiadala, aby súd obmedzil spôsobilosť O. C. na zaobchádzanie z financiami. O. C. je jej syn a psychiatrický pacient, trpí schizofréniou. O. C. je patologický hráč a keď má hotovosť, ihneď ju minie na automatoch. Z domu berie rôzne veci, ktoré predáva, alebo založí v záložni, aby získal peniaze. V čase podania návrhu sa liečil na psychiatrii.

2. O. C. na pojednávaní vypovedal, na súde sa koná o zbavení finančnej spôsobilosti. Mama to nemusela dávať. Keď si dá alkohol odolávanie hraniu nezvláda. Potvrdil, čo uviedla mama (navrhovateľka) o speňažených mobilných telefónoch, ktoré prepil a prehral na automatoch. Nevie ako situáciu vyriešiť.

Na kontrolách u psychiatra rieši všetky svoje duševné problémy s diagnózou, s hraním a závislosťou na alkohole. Požičia si aj, keď si nevypije. Hrá na výherných automatoch cez internet. Prístup k webovým stránkam herných spoločností má z domu. Chuť na hranie má aj keď nepožije alkohol. Ak si vypije je to silnejšie. V stánku si kúpi paysafe kartu, ktorú si dobíja, keď mu mama dá 10 eur alebo za tie mobily. Cez tieto karty si platí hranie na internete.

3. Navrhovateľka M. C. na pojednávaní vypovedala, že trvá na návrhu, a súhlasí, aby bola ustanovená za synovu opatrovníčku. Žije s ním v spoločnej domácnosti. Syn sa lieči. Navštevuje ambulanciu pri psychiatrickom oddelení nemocnice v Liptovskom Mikuláši. Podstupuje injekčnú liečbu. Injekcie berie raz mesačne a na kontroly chodí raz za dva mesiace. Okrem injekcií berie aj tabletky. Na injekčnú liečbu je nastavený štyri až päť rokov. Pokiaľ syn absolvuje injekčnú liečbu a berie tabletky jeho stav je normálny. Ak sa vyberie do mesta, stretne s kamarátmi, prípadne vypije alkohol, tak sa neovláda a ide do herní. Synov invalidný dôchodok je vyplácaný jej ako osobitnému príjemcovi dôchodku. Synovi kupuje cigarety, alebo mu dá peniaze (napr. keď ide do mesta 10 eur). Syn si požičiava od kamarátov na takéto účely. Z jej mobilu si dokáže zaplatiť kredit a dobiť hraciu kartu, ale prišla som na to neskoro. On si dokáže veci vybaviť cez internet. Zobral si mobil z NAY (pred dvomi, či tromi mesiacmi), ten predal a takto získal peniaze. Potom je to potrebné splácať. Aktuálne spláca Orange po 38 eur mesačne, O2 po 16,50 eur mesačne, QUATRO po 20 eur a po 24,67 eur, NAY po 20 eur mesačne. Vždy išlo o kúpu mobilných telefónov, ktoré syn obratom predal. Peniaze, ktoré takto získal prehral na automatoch alebo prepil s kamarátmi. Syn prakticky dôchodok prefajčí a ide na splátky jeho záväzkov. Jej čistý priemerný mesačný príjem je 550 eur. So synom bývajú v rodinnom dome. Náklady na bývanie v dome sú za plyn 122 eur mesačne, za elektriku 40 eur mesačne, za vodu 11 eur mesačne, za MAGIO televíziu 23,80 eur mesačne, za internet 10 eur mesačne. Ona je poberateľka vdovského dôchodku 298 eur mesačne.

4. Súdny znalec na pojednávaní trval na záveroch znaleckého posudku.

5. Prokurátor Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš navrhol, aby súd obmedzil spôsobilosť O. C. na právne úkony.

6. Okrem výsluchu navrhovateľky, O. C. a súdneho znalca, súd vo veci vykonal dokazovanie listinami v spise, najmä lustráciami v Registri obyvateľov SR číslo listu v spise, ďalej iba čl. 3-4, 10, 11, uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 3Nt/6/2017-19 zo dňa 29. 3. 2017, uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2Nt/22/2019 zo dňa 2. 3. 2020 čl. 5 a 6, lustráciou v Sociálnej poisťovni čl. 7-9, odpisom z registra trestov GP SR O. C.; kópiami vyhotovenými zo spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 3Nt/6/2017 čl. 26-46, fotokópiami zo spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš 2Nt/22/2019 čl. 47-100.

7. § 8 Občianskeho zákonníka, ďalej iba OZ (1) Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

§ 10 OZ (2) Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

§ 23 OZ Zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu (zákonné zastúpenie) alebo na základe dohody o plnomocenstve.

§ 26 OZ Pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

§ 27 OZ (2) Zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. (3) Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

§ 28 OZ Ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

§ 231 Civilného mimosporového poriadku, ďalej iba CMP V konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

§ 248 CMP (1) Konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. (2) Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

§ 251 CMP (1) Trovy dôkazov platí štát. (2) Ten, kto podá zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony, je povinný nahradiť ujmu, ktorá vznikla osobe, o ktorej spôsobilosti sa konalo, jej zástupcovi alebo štátu.

§ 272 CMP Súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

§ 275 CMP Súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

§ 277 CMP (1) Súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. (2) Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

8. O. C. je poberateľom invalidného dôchodku v aktuálnej výške 308 eur mesačne. Navrhovateľka a O. C. žijú v spoločnej domácnosti. Navrhovateľka je matka O. C.. Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením zo dňa 29. 3. 2017 č. k. 3Nt/6/2017-19 zmenil ambulantné ochranné protialkoholické liečenie uložené O. C. uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 1Nt/20/2012-113 zo dňa 17. 12. 2012 na ústavné ochranné protialkoholické liečenie. Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením zo dňa 2. 3. 2020 sp. zn. 2Nt/22/2019 uložil O. C. ústavné ochranné psychiatrické liečenie. Podľa odpisu z registra trestov O. C. Okresná prokuratúra Liptovský Mikuláš uznesením zo dňa 29. 10. 2012 sp. zn. 1Pv/86/2012-5505 uzavrela (schválila) zmier (trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona). Hoci sa O. C. riadne podrobuje psychiatrickej liečbe, nie je schopný abstinovať v požívaní alkoholických nápojov a vyhýbať sa hazardným hrám. Keďže matka O. C. je osobitný príjemca jeho dôchodku, O. C. si prostriedky na alkohol a hazardné hry obstaráva nákupom mobilných telefónov a ich následným predajom. V súčasnosti spláca záväzky, ktoré mu takto vznikli úhrne vo výške najmenej 119 eur mesačne, čo predstavuje viac ako tretinu jeho príjmu. Peniaze si požičiava od kamarátov, aby mal alkohol a mohol hrať hazardné hry.

9. Podľa znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatrie MUDr. L. L. má O. M. diagnostikované duševné ochorenie reziduálnu schizofréniu, syndróm závislosti na alkohole a patologické hráčstvo. U O. C.Ď. pretrváva „deficitný syndróm“ - reziduálny stav po psychotických epizódach. Stupňujú sa u neho problémy súvisiace s patologickým hráčstvom a pretrváva alkoholizmus. Schizofrénia má trvalý charakter a zhoršuje možnosti liečby závislosti na alkohole a patologické hráčstvo. Schizofrénia je v chronickom štádiu „s defektom“ osobnosti. Nie je možné očakávať úplné uzdravenie. Závislosť na alkohole a hazardných hrách sa môže zlepšiť, ale O. C. trpí psychickými deficitmi pri schizofrenickom ochorení. Chýba mu vnútorná motivácia a vytrvalosť potrebná k abstinencii. O. C. je schopný za bežných okolností prejavíť svoju vôľu v jednoduchých oblastiach, ktorých podstate rozumie. O. C. je zvýšene ovplyvniteľný inými osobami. Pre schizofrenický defekt osobnosti mu chýbajú vnútorné motivácie (zábrany k nevhodnému správaniu). O. C. sa dokáže orientovať v čase, ale schopnosť plánovania budúcnosti má negatívne ovplyvnenú psychickými obmedzeniami pre schizofréniu a závislosti. O. C. má pri schizofrenickom deficitnom syndróme obmedzené možnosti predvídať možné dôsledky svojho konania a rozhodovania. O. C. je schopný porozumieť verbálnemu prejavu v bežnej komunikácii a je schopný na primerane reagovať. Chápanie zložitejších vyjadrení má spomalené a nepresné. O. C. je schopný porozumieť písanému textu, ale pokiaľ ide o zložitejší text má problémy, uvažuje ťažkopádne a nepresne. V bežných prípadoch dokáže primerane reagovať na písaný text. O. C. chápe na jednoduchej úrovni účel peňazí a dokáže pochopiť rozdiely v hodnotách vecí, vyjadrených množstvom finančných prostriedkov. Psychiater neodporučil ponechať O. C. U. možnosť disponovať s finančnými prostriedkami, pre duševné ochorenie a závislosti s trestnoprávnymi dôsledkami.

10. Základným zákonným predpokladom obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je postihnutie duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, a v dôsledku ktorej fyzická osoba nemôže robiť niektoré právne úkony. Vykonaným dokazovaním (ods. 2-7 odôvodnenia rozsudku), najmä znaleckým posudkom, výpoveďou znalca, navrhovateľky a osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná - O. C. mal sú preukázané, že O. C.Ď. trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, v dôsledku ktorej fyzická osoba nemôže robiť niektoré právne úkony. Len skutočnosť, že niekto trpí duševnou poruchou, nie je dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Rozhodujúci je druh duševnej poruchy a jej prejavy v správaní osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná. Musí existovať príčinná súvislosť medzi duševnou poruchou a konkrétnymi právnymi úkonmi, ktoré fyzická osoba nemôže robiť. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je chápané ako opatrenie v záujme tých, ktorí nemajú možnosť ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky. Účelom súdneho rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je poskytnutie ochrany nielen samotným fyzickým osobám, ktorých sa rozhodnutie týka, ale aj ďalším fyzickým alebo právnickým osobám prichádzajúcim s nimi do styku (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 313/2012 zo dňa 28.11.2012). Zásah do spôsobilosti na právne úkony fyzickej osoby patrí k najzávažnejším zásahom do osobnostných práv človeka. Predstavuje posledné najkrajnejšie riešenie, keď si fyzická osoba nie je schopná pomôcť sama, ani za pomoci rodiny. Dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je záujem na ochrane práv a slobôd tretích osôb alebo ochrane poskytovanej hodnotám, či záujmom vyplývajúcim z právneho poriadku. Súd je povinný zvažovať možné miernejšie alternatívy. V konaní, ktorého výsledkom je obmedzenie spôsobilosti na právne úkony musí byť preukázané koho, prípadne čo ohrozuje osoba, o spôsobilosti ktorej sa koná pri zachovaní jej spôsobilosti na právne úkony a prečo nie je možné vec riešiť jemnejšími prostriedkami. Súd skúmal intenzitu pôsobenia duševnej poruchy na schopnosť O. C. rozumne konať.

11. Právny úkon je prejav vôle smerujúci k vzniku, k zmene alebo k zániku tých práv a povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú. Pojmovým znakom právneho úkonu je prejav vôle. Vôľa je jav psychického vnútra človeka, ktorá sa objektivizuje prejavom navonok. V dôsledku duševnej poruchy O. C. je narušený proces tvorby vôle, ktorá vychádza z chorobných zmien jeho osobnosti.

12. Súd obmedzil O. C. v spôsobilosti na právne úkony tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku (I). Pri rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony súd vychádzal z intenzity duševnej poruchy a zachovaných (existujúcich) schopností osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná. Obmedzenie spôsobilosti O. C. na právne úkony zodpovedá závažnosti následkov duševnej poruchy na jeho kognitívne schopnosti. O. C. nie je spôsobilý nakladať so sumou peňažných prostriedkov prevyšujúcich 10 EUR mesačne; s vecami a právami a preberať záväzky, ktorých hodnota prevyšuje 10 EUR. O. C. nedokáže hospodáriť s vlastnými peňažnými prostriedkami tak, aby nevystavoval seba a veriteľov riziku, že nebude mať dostatok prostriedkov na uspokojenie svojich základných životných potrieb a záväzkov voči veriteľom. Znalec odporučil, aby O. C. nebolo umožnené nakladať s finančnými prostriedkami. Súd má za to, že suma 10 EUR mesačne, s ktorou je O. M. oprávnený nakladať neohrozí ani jeho, ani tretie osoby a zachová mu aspoň minimálnu možnosť slobodného nakladania s peniazmi. O. C. nie je spôsobilý uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ku ktorým je zo zákona alebo podľa dohody potrebná písomná forma. O. C. je ľahko ovplyvniteľný inými osobami. V dôsledku duševnej poruchy sú obmedzené možnosti O. C. predvídať možné dôsledkov svojich rozhodnutí. Keďže schopnosť O. C. porozumieť obsahu písaného, najmä zložitejšieho textu je znížená, súd ho obmedzil v spôsobilosti uzatvárať dohody, zmluvy a preberať záväzky, ku ktorým je zo zákona alebo podľa dohody potrebná písomná forma. Pri právnych úkonoch v písomnej forme by bol O. C. znevýhodnený v dôsledku zníženia kognitívnych schopností, v spojení s jeho ľahkou ovplyvniteľnosťou, pokiaľ by mu zostala zachovaná plná spôsobilosť na právne úkony. Právnymi úkonmi O. C. by mohli byť ohrozené práva tretích osôb a hodnoty, či záujmy vyplývajúce z právneho poriadku, najmä vo vzťahu k platnosti právnych úkonov. Právne úkony osôb konajúcich v duševnej poruche, ktorá ich robí na tento právny úkon neschopnými sú neplatné (§ 38 ods. 2 OZ). Táto skutočnosť by bola predmetom dokazovania neplatnosti takéhoto právneho úkonu a navodzuje stav právnej neistoty pri absencii obmedzenia spôsobilosti na právne úkony osoby, ktorej schopnosti v dôsledku duševnej poruchy sú trvale obmedzené. Právny úkon, ktorý urobí osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony je neplatný, pokiaľ bol tento právny úkon nad rámec obmedzenia spôsobilosti na právne úkony (§ 38 ods. 1 OZ). Účastník právneho úkonu pri bežnej opatrnosti môže zistiť a overiť, či osoba, s ktorou koná, má plnú spôsobilosť na právne úkony, prípadne v akom rozsahu je jej spôsobilosť na právne úkony obmedzená. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony sa podieľa na nastolení stavu právnej istoty nielen na ochranu osoby, ktorá je obmedzená spôsobilosti

na právne úkony, ale aj tretích osôb, ktoré vstupujú do právnych vzťahov s osobou obmedzenou v spôsobilosti na právne úkony.

13. Konanie o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka, ktorého úlohou je zastupovať osobu obmedzenú spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, v akom je táto osoba obmedzená spôsobilosti na právne úkony. Súdom ustanovený opatrovník musí vykonávať svoje práva a povinnosti riadne a dbať pri tom na pokyny súdu. Súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka a môže ho odvolať, ak by porušoval svoje povinnosti, či zneužíval svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov. Pri zastupovaní osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony, ak nejde o bežnú vec, musí byť právny úkon následne schválený súdom. Opatrovník ustanovený súdom osobe obmedzenej spôsobilosti na právne úkony sa považuje za zákonného zástupcu osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony v rozsahu súdom určeného oprávnenia takúto osobu zastupovať. Opatrovník je povinný dvakrát ročne podať súdu správu o hospodárení s prostriedkami a majetkom osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony.

14. O. C. súhlasil, aby súd jeho matku M. C. ustanovil za opatrovníčku. Súd ustanovil do funkcie opatrovníčky M. C., ktorá s ustanovením súhlasila.

15. Na nakladanie s majetkom osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony, ak nejde o bežnú vec, je potrebné schválenie súdu (§ 28 OZ). Vyššie uvedené sa vzťahuje aj na právne úkony v mene osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony, ktoré robí súdom ustanovený opatrovník. Úkony schváli súd, iba ak boli urobené v záujme chránených osôb. Zákon priamo nevymedzuje, čo sa považuje za bežné veci. Za bežnú vec sa nepovažuje najmä predaj hnutelného a nehnuteľného majetku chránenej osoby, ani dlhodobý prenájom, či zaťaženie majetku vecným právom (záložné práva, vecné bremená) a podobne.

18. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania (§ 52, § 57 CMP) a trovy dôkazov platí štát (§ 251 ods. 1 CMP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, v počte vyhotovení pre každého účastníka a súd. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Popri všeobecných náležitostiach je potrebné v odvolaní uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.